

Riktlinje för skolplacering i förskoleklass och grundskola i Ale kommun

Antagen av	
Utbildningsnämnden:	2021-12-15
Ansvarig sektor:	Sektor Utbildning
Ikraftträdande	2022-01-01
Giltighetstid	Gäller tills vidare
Revideras	Vid behov och senast fyra år efter ikraftträdandet
Diarienummer	UBN.2021.610
Ansvarig handläggare	Administrativ chef, Sektor utbildning

Innehåll

Inledning	3
Syfte	3
Fria skolvalet	4
Reglerna omfattas av	4
Skolval	5
Rätt till skolplacering	5
Urvalskriterier för skolplacering i förskoleklass och grundskolan	6
Relativ närhet	7
Inflyttning eller önskemål om skolgång i annan kommun	8
Utflytt från kommunen	8
Vårdnadshavare som inte är överens eller har inte inkommit med en ansökan avseende skolplacering	8
Byte av skola inom kommunens kommunala skolor	8
Överklagan	9
Skolväsendets överklagandenämnd	9
Förvaltningsrätten	9
Definitioner	11

Inledning

Alla barn från sex till sexton år som är bosatta i Sverige har rätt till utbildning och nästan alla barn har också skolplikt, Skollagen (2010:800) 7 kap. 2§. Skolplikt gäller inte barn som varaktigt vistas utomlands eller barn vars förhållanden är sådana att det uppenbarligen inte kan begäras att barnet ska gå i skola.

Skolplikt innebär att barn ska delta i skolans verksamhet, om barnet inte har giltiga skäl att utebli. Rätt till utbildning innebär att barn har rätt till kostnadsfri utbildning.

Hemkommunen ansvarar för att de skolpliktiga barn som är folkbokförda i kommunen och som inte går i deras förskoleklass, grundskola eller grundsärskola får den utbildning de har rätt till.

Skolplikt innebär både att barnet har rätt till utbildning och att vårdnadshavaren har en skyldighet att se till att barnet närvarar och deltar i utbildningen. Såväl vårdnadshavare, hemkommun som skolhuvudman/rektorer har ett ansvar för att skolplikten fullgörs.

Hemkommunen ansvarar för att säkerställa att alla barn har en skolplacering, inom eller utanför hemkommunen. Ale kommun är ansvarig för att de barn som är bosatta i kommunen får sin rätt till utbildning tillgodosedd. Skolhuvudmannen/rektorer ansvarar för att barn som är inskrivna på skolenheten fullgör skolgången. Vårdnadshavaren har ett ansvar att se till att barnet fullgör sin skolplikt. De obligatoriska skolformerna är förskoleklass, grundskola och grundsärskola.

En grundläggande princip för skolplacering är det fria skolvalet som innebär att vårdnadshavare har rätt att välja skolenhet för sitt barn. Hur många elever som får plats vid varje skolenhet bestäms av kommunen.

Ale kommunen har skolupptagningsområden, vilka beslutas av utbildningsnämnden. Avsikten med skolområdena är till för identifiering av anvisad skola för barn i åldern 6 - 16 år, folkbokförda inom skolupptagningsområdet.

I detta dokument redovisas riktlinjer för skolplacering i Ale kommun. Dokumentet beskriver regler och arbetsgång och fungerar som information till vårdnadshavare.

Syfte

Riktlinjen syftar till att tydliggöra och möjliggöra vad som gäller vid skolplacering och bidra till en bra skolplacering för elever i förskoleklass och grundskola i Ale kommun. Riktlinjen utgör en viktig utgångspunkt för handläggning av skolplaceringar. Reglerna ska vara konkreta och tydligt och ange vad som gäller inom området. Ale kommun ska anordna utbildning för alla som enligt skollagen har rätt att gå i Ale kommuns grundskolor.

Ambitionen är att regelverket ska bidra till en bättre handläggning och ökad förutsägbarhet för så många elever som möjligt. Vårdnadshavare har rätt att välja skola för sitt barn. Regelverket kommer däremot inte att bidra till att alla får den skolplacering som de önskar eller att en elev garanteras plats på särskild skolenhet.

Det är kommunen som avgör hur många elever som får plats vid varje skolenhet med hänsyn till

- Antal klasser i förhållande till skolenheten
- Klasstorlek i förhållande till klassens pedagogiska och sociala förutsättningar samt de fysiska förutsättningar som finns för respektive klassrum
- Övrigt (matsalens storlek, antal specialklasser, förvaringsutrymmen)

Fria skolvalet

Ale kommun erbjuder en skolplacering utifrån skolområden. Genom det fria skolvalet har vårdnadshavarna möjlighet att önska vilken skola barnet önskar gå i. Barnet är alltid garanterad plats i den kommunala skolan. Om ingen ansökan inkommer placeras barnet utifrån barnets folkbokföringsadress vid sin anvisade skola.

I skollagen (2010:800) beskrivs hur skolplaceringar ska gå till (9 kap. 15 § och 10 kap. 30 §).

Enligt första stycket i de aktuella paragraferna ska en elev placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet (närhetsprincipen). Enligt rättspraxis är innebörden av skollagens formulering ”nära hemmet” beroende av lokala förhållanden. Ale kommun bestämmer kriterier med beaktande av faktorer som exempelvis avstånd mellan hemmet, trafikförhållanden och kommunikationer samt tillgängliga skolor.

I andra stycket, samma paragraf, framgår att kommunen annars endast får frångå elevens vårdnadshavares önskemål om den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero. Ordalydelsen av betydande ekonomiska och organisatoriska svårigheter innebär att alla sökande inte får sin önskade skolplacering.

Reglerna omfattas av

Reglerna för skolplacering avser elever som:

- Har skolplikt och önskar skolenhet till förskoleklass och en skolplacering i kommunen. Skolplacering av elever som är folkbokförda i annan kommun sker i mån av plats.
- Utför skolbyte på grund av avsaknad av årskurs på aktuell skolenhet.
- Inflytt till Ale kommun eller flyttar inom kommunen och önskar en skolplacering vid en skolenhet nära hemmet.
- Utför skolbyte på grund av synnerliga skäl.

Skolval

Skolval sker i Ale kommun inför förskoleklass samt i årskurs 7.

Vårdnadshavare till barn som ska börja i förskoleklass och vårdnadshavare som har barn som går på en skolenhet som saknar årskurs 7, ska delges information gällande skolvalet och ett bilagt kartunderlag för elevens anvisade skola i god tid före ansökningsperioden. Under skolvalet har vårdnadshavare möjlighet att önska vilken skola barnet önskar gå i.

Alla elever som är folkbokförda i Ale kommun är garanterade en plats i Ale kommuns kommunala skolor utifrån skolupptagningsområden. Men ingen elev har förtur till eller en garanterad plats i den närmaste skolan. Vilken skola eleven tillhör styrs av skolupptagningsområden i kommunen. Om efterfrågan överstiger antalet tillgängliga platser på en vald skola, tillämpas kommunens urvalskriterier.

När ansökningsperioden stängs börjar bearbetning av placeringarna. Placering på skola sker utifrån de inkomna önskemålen i enlighet med gällande urvalskriterierna. Vid utebliven eller sent inkommen ansökan och önskemål om en skolplacering för barnet, kommer barnet att placeras på sin anvisade skola.

Rätten till skolskjuts kan påverkas om en elev väljer annan skola än anvisad skola. Enligt skollagen gäller rätten till kostnadsfri skolskjuts inte elever ”som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem” (Skollagen 2010:800, Kap 9 § 15b andra stycket; Kap 10 § 32 andra stycket). Dock kan skolskjuts i form av busskort beviljas om det inte medför organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen. Vårdnadshavare som inte har fått sitt önskemål tillgodosedda kan inkomma med önskemål om skolbyte efter avslutad skolvalsperiod.

Barn som börjar i förskoleklass på en skolenhet har rätt att fortsätta stadiet ut vid samma grundskola, oavsett om de bor inom skolupptagningsområdet eller inte. Huvudregeln är att barnet är folkbokförd i kommunen.

Vid ändrade förhållanden som låg till grund för mottagandet i den kommunal skola under läsåret, exempelvis att eleven flyttar till en annan kommun, har eleven således rätt att gå kvar hela läsåret ut eller gå kvar sista årskursen i samma skola.

Skolhuvudmannen/rektorn kan bevilja fortsatt skolgång på skolenheten i mån av plats.

Rätt till skolplacering

- Folkbokförda i kommunen
- Bosatta i kommunen (Skollagen 29 kap. 2 §)

Barn bosatta enligt skollagen 29 kap. 2 § såsom asylsökande ha samma rätt till utbildning som skolpliktiga barn. Andra barn som även omfattas av rätten till utbildning:

- Barn som har tidsbegränsat uppehållstillstånd
- Barn som är papperslösa
- Den fria rörligheten enligt EU/EES samt stadigvarande vistas i kommunen (Skolförordningen 2011:185 4 kap. 2 §)

I Ale kommun likställs ovanstående målgrupper med folkbokförda barn vid skolplacering.

Urvalskriterier för skolplacering i förskoleklass och grundskolan

I första hand eftersträvas att vårdnadshavarna får sina önskemål om skola tillgodosedda. Kommunen avgör hur många elever som får plats vid varje skolenhet. Om eleven inte får plats i önskad skola placeras eleven i den närmaste kommunala skola som har plats. Om efterfrågan överstiger antalet tillgängliga platser på vald skola, tillämpas urvalskriterierna. Urvalskriterierna ska vara sakliga, objektiva och icke-diskriminerande och med hänsyn taget utgå från vad som är bäst för samtliga involverade elever. I de fall då alla elever inte kan få plats i önskad skola tillämpas följande urvalskriterier för skolplacering i Ale kommuns kommunala skolor i nämnd ordning.

Urvalskriterier för årskurs F-9

1. Elev i behov av särskilt stöd av pedagogisk eller social karaktär som har behov av att
2. placeras vid en viss skolenhet.
3. Elev som bor inom skolupptagningsområdet och är folkbokförd i kommunen
4. Relativ närhet
5. Syskonförtur - Gäller endast årskurs F-3. Barnet har äldre syskon som går på den aktuella skolan det läsåret barnet ska börja. Syskonen ska vara folkbokförda på samma adress.
6. Elev boende inom Ale kommun men utanför skolupptagningsområdet, med hänsyn taget till relativ närhet.
7. Elev boende utanför Ale kommun

Undantag från urvalskriterier

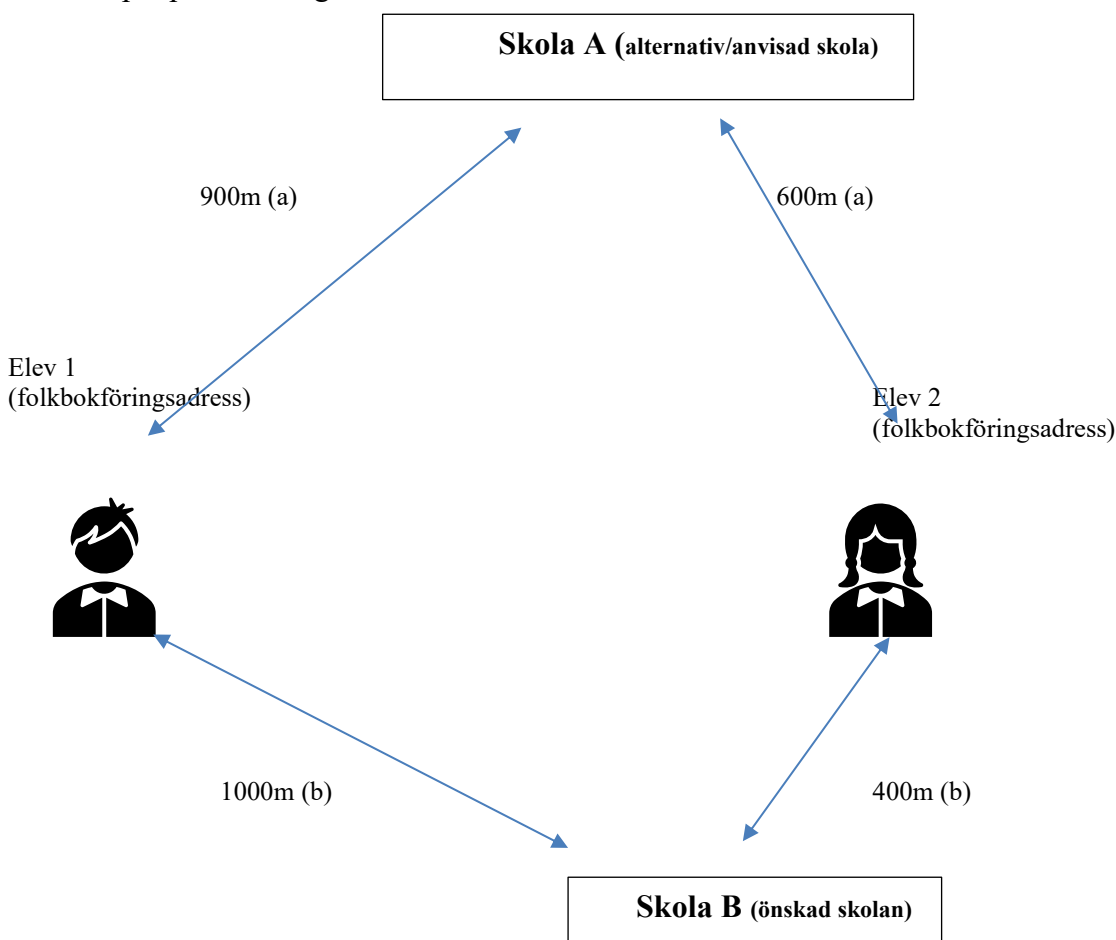
Undantag från urvalskriterierna sker när en elev har skyddade personuppgifter eller elev placerad av socialtjänsten.

Relativ närhet

Relativ närhet används för att alla elever ska ha möjlighet att få plats på en skola nära hemmet. Relativ närhet innebär att en jämförelse görs av varje elevs avstånd från folkbokföringsadressen till önskad skolenhet och närliggande skolenheter i relation med andra elevers motsvarande avstånd från folkbokföringsadressen. Vid prioriteringen mellan två sökande ska den vars avstånd/skolväg blir längre av placering vid en alternativ skola ges företräde på den sökta skolenheten. Urvalsmetoden används för att konsekvent se till skolplaceringar inte leder till orimligt långa resvägar.

Det är den faktiska gång- eller cykelvägen från elevens folkbokföringsadress till skolan som mäts. Ale kommun tar även hänsyn till vad som bedöms som farliga vägar.

Ett exempel på uträkning av relativ närhet.

Både elev 1 och elev 2 har Skola A som sin anvisad skola. Eleverna 1 och 2 har önskemål om att få en skolplacering på Skola B. Dock finns det endast en tillgänglig plats kvar på Skola B.

Beräkningen av relativ närhet (c) är differensen mellan färdvägen till en alternativ skola (a) och färdvägen till den önskade skolan (b), dvs. $a-b=c$.

Den relativa närheten för elev 1:

$$900\text{m} - 1000\text{m} = -100$$

Den relativa närheten för elev 2:

$$600\text{m} - 400\text{m} = 200$$

Elev 2 får sin önskade skolplacering på grund av att hen har längst relativ närhet i en jämförelse med den alternativa/anvisad skolan.

Inflyttning eller önskemål om skolgång i annan kommun

Elev som flyttar in till Ale kommun ska jämställas med elever folkbokförda i kommun under förutsättning att vårdnadshavare kan styrka flytten genom ett hyreskontrakt, köpekontrakt eller dylikt i samband med inkommen ansökan.

Vid inflyttning hanterar den berörda skolenheten ansökan och beslutar om placering är möjlig. Om skolenheten inte har möjlighet till mottagandet avslås ansökan såvida ansökan inte avser anvisad skola.

Elever från en annan kommun som önskar skolplacering i Ale kommun antas i mån av plats. Skolplacering kan endast erbjudas efter avslutad skolvalsprocess.

Utflytt från kommunen

Elev som flyttar ut från kommun men har önskemål att bibehålla sin skolplacering har rätt att gå kvar det kvarstående läsåret enligt skollagen. Ansökan om utflytt från kommun ska utföras på kommunens hemsida.

Vårdnadshavare som inte är överens eller har inte inkommit med en ansökan avseende skolplacering

Båda vårdnadshavare ska vara överens beträffande önskemål om skolplacering samt godkänna ansökan.

Om vårdnadshavare inte är överens kommer eleven att placeras på en skolenhet utifrån elevens folkbokföringsadress. Elever som är folkbokförd i Ale kommun och omfattas av skolplikt ska vara skolplacerad. Om kommunen uppdagar att en elev saknar skolplacering kommer kommunen att placera eleven på en skolenhet utifrån elevens folkbokföringsadress.

Byte av skola inom kommunens kommunala skolor

Ansökningsförandet för skolbyte kan genomföras under hela läsåret, dock inte under skolvalsprocess.

Byte av skola sker i mån av plats. Vid beviljat skolbyte börjar eleven på den nya skolenheten vid terminsstart. Ale kommun har två skolbytesperioder inom de kommunala skolorna.

- Elever inskrivna på en skolenhet F-9 antas gå kvar alla årskurser på skolenheten förutsatt att eleven är folkbokförd i kommun och skolenheten är den anvisade skolan. Vid skolvalsperioden har vårdnadshavare för elever i åk 7 möjlighet att önska en annan skolenhet. Skolplaceringen sker dock i mån av plats.
- Elever inskrivna på en skolenhet F-3 antas gå kvar i angränsande skolenhet med årskurs 4 - 6 förutsatt att det är elevens anvisade skolenhet utifrån folkbokföringsadressen. Vårdnadshavare har möjlighet att önska en annan skolenhet genom ett skolbyte, dock sker skolplaceringen i mån av plats.

Överklagan

Vårdnadshavare som är missnöjda med skolplaceringsbeslutet kan överklaga beslutet hos skolväsendets överklagandenämnd eller förvaltningsrätten.

Skolväsendets överklagandenämnd

Bestämmelser om överklagande av bland annat skolplaceringar finns i 28 kap. skollagen (2010:800).

Beslut om placering grundade på 9 kap. 15 § andra stycket (förskoleklass), 10 kap. 30 § andra stycket (grundskola), 11 kap. 29 § andra stycket (grundsärskola) skollagen kan överklagas till

Skolväsendets överklagandenämnd. Det är placeringsbeslut som grundas på betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen och om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero som får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd.

Överklagandet ska vara skriftligt, och det ska framgå vilket beslut det gäller och varför du anser att beslutet ska ändras. Överklagandet ska innehålla namn, personnummer, adress och telefonnummer. Underteckna din skrivelse. Överklagandet ska skickas till Ale kommun, utbildningsnämnden, men ska vara ställt till Skolväsendets överklagandenämnd.

Överklagandet ska ha inkommit till Ale kommun inom tre veckor från den dag du tar del av beslutet. Beslutet omprövas endast om kommunen finner att beslutet är uppenbart fel på grund av nya omständigheter eller annan anledning.

Ändrar kommunen inte beslutet, skickas skrivelsen vidare till Skolväsendets överklagandenämnd med de beslut och handlingar som har betydelse för ärendet.

Förvaltningsrätten

Beslut om skolplacering i kommunal skola som grundas på andra elevers berättigade krav på placering nära hemmet (närhetsprincipen) enligt 9 kap. 15 § första stycket eller 10 kap 30 § första stycket eller 11 kap 29 § första stycket får överklagas genom laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725). Genom laglighetsprövning prövas endast beslutets laglighet, inte om beslutet är lämpligt eller skäligt. Det innebär att domstolen inte fattar ett nytt beslut i frågan, utan endast upphäver beslutet och kräver att kommunen fattar ett nytt beslut.

Ett överklagande till förvaltningsrätt inom ramen för laglighetsprövning skickas skriftligen direkt till Förvaltningsrätten i Göteborg, Box 53 197, 400 15 Göteborg. För att överklagandet ska kunna prövas måste överklagandet ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då protokollets justering tillkännagavs på kommunens anslagstavla.

Ett överklagande ska innehålla följande uppgifter:

- 1) Klagandens namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, telefonnummer och e-postadress samt eventuella andra adresser eller telefonnummer på vilka klaganden kan nås.
- b) Motsvarande uppgifter för eventuell ställföreträdare.
- c) Eventuellt ombuds namn, postadress, telefonnummer och e-postadress samt eventuella andra adresser eller telefonnummer på vilka ombudet kan nås.

- d) Om någon person- eller adressuppgift ändras, är det viktigt att snarast meddela förvaltningsrätten de nya uppgifterna.
- 2) Vilket beslut som överklagas med angivande av Utbildningsnämnden i Ale kommun, nämndens diarienummer och beslutsdatum.
 - 3) De omständigheter som överklagandet grundar sig på.
- De bevis som klaganden vill åberopa och vad klaganden vill styrka med varje särskilt bevis.

Definitioner

Vårdnadshavares önskemål

I första hand eftersträvar kommunen att tillgodose vårdnadshavares önskemål om skola. Förutsättningen är att, om eleven har två vårdnadshavare, ska båda vårdnadshavarna vara överens om önskemål av skolenhet. Om vårdnadshavarna inte är överens måste ändå barnet ha en skolplacering så att rätten till utbildning inte äventyras. Det medföra att en placering av elev i grundskolan kan ske mot en vårdnadshavares önskemål då det föreligger skolplikt. Skolplaceringen sker utifrån elevens folkbokföringsadress till den tillhörande anvisad skolenhet.

Skolenhet

Med skolenhet avses den inrapporterade skolenhetsorganisationen för Ale kommun till Statistiska Centralbyråns skolenhetsregister. Skolenhetens verksamhet leds av en rektor och bedrivs i lokaler som på ett naturligt sätt hör ihop.

Skolväg

Det är den faktiska gång- eller cykelvägen från elevens folkbokföringsadress till skolan som mäts.

Skolupptagningsområden

Ale kommun är en geografiskt stor kommun. Alla elever är berättigade en skolplacering inom sitt skolupptagningsområde.

Elev i behov av särskilt stöd av pedagogisk eller social karaktär som har behov av att placeras vid en viss skolenhet.

För att ett barn ska få en placering vid en viss skolenhet utifrån särskilda behov krävs att barnet är i behov av särskilt stöd av fysisk, pedagogisk och/eller social karaktär. Det är en professionell bedömning kommunen gör utifrån information från nuvarande skola/förskola. Syftet är att möjliggöra att en elev med stort behov av placering får möjlighet till placering före andra elever.

Syskonförtur

Syskonförtur avses att en elev har ett äldre syskon placerad upp till årskurs 3 på den aktuella skolenheten under termin som eleven ska börja skolan. Som syskon räknas helsyskon, halvsyskon samt så kallade ”bonussyskon”, dock ska barnen ha samma folkbokföringsadress.

Relativ närhet

Relativ närhet innebär att kommunen mäter avstånd mellan elevens folkbokföringsadress och den önskade skolan. Sedan görs en mätning från folkbokföringsadress till närmaste alternativa skola. Vid avståndsmätning utgår kommunen från gång och cykelvägar för att bedömningen ska vara likvärdig för alla elever.

Eleven som har längst avstånd till en alternativ skolenhet nära hemmet ges företräde till den sökta skolenheten.

Skolbytesperiod

Ale kommun har två skolbytesperioder under läsåret, en vid höstterminens start och den andra vid vårterminens start. Vårdnadshavare som önskar byta skolenhet inom kommunen eller från en extern fristående skola under pågående termin för sitt barn kan lämna in önskemål om annan skolenhet, skolbyte. Sektor utbildning kommer att hantera skolbytesansökningar under givna perioder för en likvärdig hantering. Skolbytet sker dock i mån av plats.

Skolskjuts

Skolskjuts är ett lagstadgat begrepp som är definierat i Skollagen, 10 kap. 32 §.

Elever i grundskola med offentlig huvudman har rätt till kostnadsfri skolskjuts från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka, om sådan skjuts behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, elevens funktionsnedsättning eller någon annan särskild omständighet.

Denna rätt gäller dock inte elever som väljer att gå i en annan skolenhet än den där kommunen annars skulle ha placerat dem eller som går i en annan kommuns grundskola med stöd av 25-27 §§. I de fall då det kan ske utan organisatoriska eller ekonomiska svårigheter ska kommunen även anordna skolskjuts i dessa fall.

För mer information om skolskjuts hänvisas till Ale kommun skolskjutsbestämmelser www.ale.se